

Barns miljörelaterade hälsa är ojämlig

Resultatet från den senaste miljöhälsoenkäten om barns miljörelaterade hälsa, visar att det finns socioekonomiska skillnader både vad gäller exponering för riskfaktorer och tillgång till hälsofrämjande faktorer.

Dessa resultat är viktiga att ta hänsyn till vid prioritering och beslut om åtgärder som har betydelse för folkhälsan både lokalt, regional och nationellt, till exempel i samhällsplaneringen, miljömålsarbetet och tillsyn inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Barn är särskilt känsliga och sårbara

Barn är ofta känsligare än vuxna för påverkan från den omgivande miljön eftersom organ och organsystem utvecklas genom hela fosterstadiet och barndomen. Detta gör dem särskilt mottagliga för yttre faktorer såsom luftföroreningar, kemikalier och buller. Att utsättas för riskfaktorer kan öka risken för negativa hälsoeffekter, till exempel försämrade kognitiva och beteendemässiga färdigheter hos barnet. Det kan också förvärra besvär av redan befintliga sjukdomar.

Om Miljöhälsoberättelsen

Miljöhälsoberättelsen 2021 presenterar resultat från barnens miljöhälsoenkät 2019 och jämför resultaten med de från de tidigare miljöhälsoenkäterna om barn från 2003 och 2011. Miljöhälsoenkäterna visar ett tvärsnitt av den självrapporterade exponeringen för olika miljöfaktorer och upplevda besvär av dessa bland barn i befolkningen vid ett visst tillfälle. Miljöhälsoberättelsen 2021 ger information om barns miljörelaterade hälsa i Sverige i dag, hur den har utvecklats över tid och hur den ser ut bland barn i olika grupper i befolkningen.

Läs mer ingående om resultaten i [Miljöhälsoberättelsen 2021](#).

Barn riskerar också att exponeras mer för olika miljöfaktorer än vuxna, bland annat eftersom de äter, dricker och andas mer i förhållande till sin kroppsstorlek. De interagerar också med sin omgivning på ett annat sätt jämfört med vuxna, såsom att små barn tenderar att stoppa saker i munnen.

Barn har svårt att själva påverka vilka miljöer de vistas i, och barn som växer upp under sämre socioekonomiska förhållanden utsätts ofta i högre grad för olika riskfaktorer i bostaden och närmiljön. Socioekonomiska faktorer kan även vara avgörande för om familjen har möjlighet att välja bort miljöer med till exempel höga ljudnivåer och luftföroreningshalter.

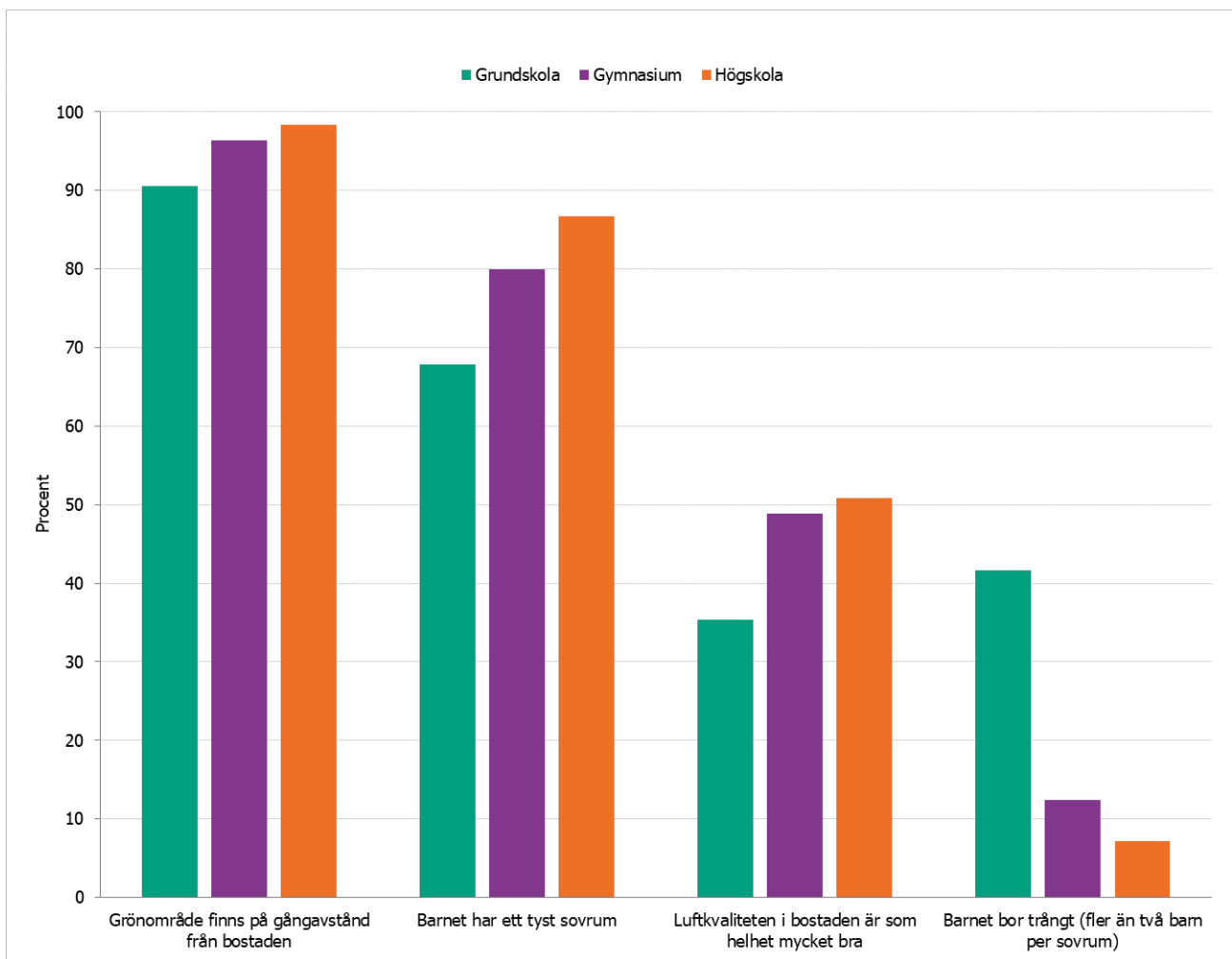
I det förebyggande arbetet med barns miljörelaterade hälsa behöver alla dessa faktorer beaktas – fysiologi, beteende och valmöjligheter – för att skapa goda miljöer som främjar barnens hälsa och ger möjlighet till jämlika uppväxtvillkor.

Barns exponering för riskfaktorer i miljön påverkas av vårdnadshavarnas utbildningsnivå

Resultaten i miljöhälsoenkäten 2019 visar att barn till vårdnadshavare som har grundskola som högsta utbildning eller är utrikes födda i högre utsträckning exponeras och påverkas negativt av faktorer i både inomhus- och utomhusmiljön, jämfört med andra barn (se figur). Till exempel visar undersökningen att en större andel av dessa barn bor i bostäder med fönster mot en trafikerad gata och att de vistas längre tid i trafiken. Detta kan innebära en högre exponering för både hälsoskadliga luftföroreningar och ljudnivåer. Dessa grupper rapporterar också att de upplever sämre luftkvalitet och besvär av buller i hemmet i högre utsträckning jämfört med övriga.

Det är också vanligare med trångboddhet bland barn till vårdnadshavare som är utrikes födda eller som har

Figur 1. Barns exponering för riskfaktorer i miljön i förhållande till vårdnadshavarnas utbildningsnivå.

grundskola som högsta utbildning. Trångboddhet kan öka risken för fuktskador, och enligt enkäteresultaten är tecken på fuktskada vanligare i hemmet om familjen bor trångt.

Tillgången till hälsofrämjande faktorer är också ojämlig

Grönska och grönområden främjar hälsan, bland annat genom att minska stress och uppmuntra till fysisk aktivitet, och minskar exponering för luftföroreningar, buller, värme och UV-strålning från solljus.

Barn till vårdnadshavare som har grundskola som högsta utbildning eller är utrikes födda har oftare sämre tillgång till grönområden i sin boendemiljö jämfört med barn till

vårdnadshavare som har högre utbildning eller är inrikes födda. Det återspeglas också i hur ofta barn vistas i grönområden. Barn med utrikes födda vårdnadshavare och barn som bor trångt vistas mer sällan i grönområden jämfört med andra barn. Flickor vistas mer sällan i grönområden om deras vårdnadshavare har grundskola som högsta utbildningsnivå jämfört med om de har högre utbildning.